

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Затверджую

Голова Приймальної комісії
Ректор

Анатолій МЕЛЬНИЧЕНКО

04.05.2026

дата

ПРОГРАМА
додаatkового вступного випробування

для вступу на освітньо-наукову програму підготовки доктора філософії
«Філологія»

за спеціальністю В11 Філологія (за спеціалізаціями)

Програму ухвалено:

Науково-методичною комісією за спеціальністю
В11 Філологія (за спеціалізаціями)

Протокол № 8 від 27 квітня 2026 р.

Голова НМКУ

Ганна КОЛОСОВА

Київ – 2026

ВСТУП

Програма визначає форму організації, зміст та особливості проведення додаткового вступного випробування на освітньо-наукову програму підготовки докторів філософії «Філологія» за спеціальністю В11 Філологія (за спеціалізаціями) для вступників, які вступають для здобуття ступеня доктора філософії з іншої галузі знань (спеціальності), ніж та, яка зазначена в їхньому дипломі, на підставі якого здійснюється вступ.

Метою програми є перевірка набуття вступником компетентностей та результатів навчання, необхідних для опанування освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії «Філологія» за спеціальністю В11 Філологія (за спеціалізаціями).

1. ОСНОВНИЙ ВИКЛАД

1.1. Перелік розділів та тем, які виносяться на додаткове вступне випробування

Розділ 1

Теорія перекладу

1. Теорія перекладу як лінгвістична наука.
2. Роль перекладу в розвитку світової культури та зміцненні міжнародних зв'язків.
3. Проблема визначення перекладу. Класифікації видів перекладу.
4. Прагматичні, герменевтичні та нормативні аспекти перекладу.
5. Проблема моделювання перекладу.
6. Засоби, прийоми та методи перекладу.
7. Категорії еквівалентності й адекватності перекладу.
8. Лінгвістична характеристика лексико-семантичних перетворень.
9. Граматичні, лексичні, лексико-граматичні трансформації при перекладі.
10. Труднощі перекладу, зумовлені морфологічними та синтаксичними особливостями.

Розділ 2

Комунікативна лінгвістика

1. Комунікативний акт: структура й види.
2. Сутність та складові комунікативного акту.
3. Прагматичні аспекти комунікації.
4. Ролі та статус учасників спілкування.
5. Гендерні аспекти спілкування.
6. Загальна характеристика, складові та види мовленнєвих стратегій спілкування.
7. Комунікативні інтенції.
8. Мовна та комунікативна компетентності.
9. Етапи і закономірності породження і сприйняття мовлення в різних комунікативних умовах.
10. Комунікативні девіації і невдачі.

Розділ 3

Теорія міжкультурної комунікації

1. Поняття «комунікація». Цілі комунікації.
2. Поняття культури та культурних стандартів.

3. Мовна картина світу.
4. Мова та тип мислення.
5. Теорія прототипів / стереотипів як ключ до міжкультурних феноменів.
6. Семантика прототипів / стереотипів. Значення. Дефініція.
7. Культурні ключові концепти.
8. Міміка й жести. Невербальне й паравербальне спілкування. Культурні кліше.
9. Соціальний та конотативний компоненти лексики.
10. Ідіоматичне вживання лексики.

Розділ 4

Теорія тексту та дискурсу

1. Трактатування тексту, його складових та підходи до його дослідження.
2. Типологія текстів за критеріями.
3. Категорії тексту, його властивості та ознаки.
4. Тлумачення дискурсу, його визначення і підходи до його дослідження.
5. Типологія дискурсу за критеріями.
6. Категорії дискурсу.
7. Структурно-композиційна будова тексту.
8. Лінгвостилістичний аналіз тексту.
9. Методика проведення аналізу тексту.
10. Концептуальні виміри тексту й дискурсу.

Розділ 5

Методологія лінгвістичних та перекладознавчих досліджень

1. Типи наукових досліджень. Методологія і системність у науковому пізнанні.
2. Методи наукових досліджень.
3. Основні напрями та підходи до лінгвістичних і перекладознавчих досліджень.
4. Основні етапи і процедури лінгвістичних і перекладознавчих досліджень.
5. Структурно-змістовий алгоритм виконання теоретичної частини дисертації. Розкриття сутності етапів проведення дослідження.
6. Програма й методика виконання експериментальної частини дослідження. Здійснення добору, аналізу та опису мовного матеріалу.
7. Мовностилістичні особливості викладу та оформлення результатів наукового дослідження: правила й загальні вимоги до оформлення наукових робіт, побудова таблиць, графіків, діаграм і схем.
8. Оформлення результатів науково-дослідної роботи, наукових статей і тез доповідей на конференціях за матеріалами дослідження.
9. Науковий стиль мовлення. Наукова етика цитувань і посилань.
10. Рецензування науково-дослідних робіт, відкриттів, винаходів та раціоналізаторських пропозицій.

1.2. Порядок проведення додаткового вступного випробування

Додаткове вступне випробування проводиться у вигляді письмової роботи. Кожен білет містить три запитання (тестові питання з кожного розділу фахових дисциплін;

переклад тексту з основної (першої) іноземної мови українською (тексти науково-популярного чи науково-технічного стилю, 1000 друкованих знаків); переклад тексту з української мови основною (першою) іноземною. (тексти науково-популярного чи науково-технічного стилю, 1000 друкованих знаків)).

Термін виконання випробування становить 3 академічні години (135 хвилин) без перерви. Після написання роботи предметна комісія перевіряє її та виставляє оцінку згідно з критеріями оцінювання.

Методика проведення вступного випробування така. Члени комісії інформують вступників про порядок проведення та оформлення робіт з додаткового вступного випробування видають вступникам білети та заздалегідь роздруковані підписані листи для написання робіт. Надалі в ці листи вступники записують письмові відповіді на питання екзаменаційного білету і наприкінці зазначають дату та ставлять особистий підпис.

На організаційну частину випробування (пояснення по проведенню, оформленню і оцінюванню, видачі тестів і листів для написання роботи) відводиться 10 хвилин від усього часу іспиту, на видачі білетів і листів для написання роботи вступнику надається 120 хвилин і на заключну частину (збір білетів і письмових робіт у вступників членами комісії) – 5 хвилин.

Після закінчення етапу написання вступного випробування, проводиться перевірка відповідей та їх оцінювання всіма членами комісії. Члени предметної комісії приймають спільне рішення щодо виставлення оцінки на відповідь до кожного з питань екзаменаційного білету. Ці оцінки виставляються на аркуші з відповідями вступника.

Підведення підсумку додаткового вступного випробування здійснюється шляхом занесення балів в екзаменаційну відомість. Ознайомлення вступника з результатами додаткового вступного випробування проводиться згідно з правилами прийому до університету.

1.3. Допоміжні матеріали для складання

Під час складання додаткового вступного випробування заборонено використання допоміжної літератури та інших допоміжних матеріалів та засобів.

1.4. Критерії оцінювання

Під час складання додаткового вступного випробування вступники виконують письмову контрольну роботу. Кожний тест містить тестові завдання із кожного розділу фахових дисциплін і два тексти на переклад (переклад з основної (першої) іноземної мови українською та переклад з української мови основною (першою) іноземною).

Завдання 1. Тестові завдання.

Кожне тестове завдання множинного вибору (1 правильна відповідь) із кожного розділу фахових дисциплін має вагу 2 бали. Виконання тестових завдань максимально оцінюється у 40 балів (20 завдань * 2 бали).

Завдання 2. Переклад тексту з основної (першої) іноземної мови українською. Кількість балів за завдання – 30.

Критерії оцінювання:

- 30-27 балів (не менше 90% потрібної інформації): оцінюється правильне, точне розуміння тексту, його основних фактів та зв'язків між ними; адекватний переклад

українською мовою шляхом добору відповідних стратегій, способів і прийомів з урахуванням лексико-стилістичних та дискурсивно-комунікативних особливостей тексту; допускається 1-3 помилки лексичного і граматичного характеру;

- 26-22 бали (не менше 75% потрібної інформації): правильне, але недостатньо повне і точне розуміння тексту; прийнятний переклад українською мовою шляхом добору відповідних стратегій, способів і прийомів з урахуванням лексико-стилістичних особливостей тексту; допускається 4-6 помилок лексичного і граматичного характеру;

- 21-18 балів (не менше 60% потрібної інформації): недостатньо правильне, неповне і неточне розуміння тексту; правильний переклад і розуміння не менше 60% основних фактів і зв'язків між ними; недостатньо адекватний, проте логічний переклад українською мовою з частковим урахуванням лексико-стилістичних особливостей тексту; допускається наявність недоліків перекладу, які спотворюють зміст вихідного тексту;

- 0 балів: відповідь містить менше 60% необхідної інформації.

Завдання 3. Переклад тексту з української мови основною (першою) іноземною. Кількість балів за завдання – 30.

Критерії оцінювання:

- 30-27 балів (не менше 90% потрібної інформації): оцінюється правильне, точне розуміння тексту, його основних фактів та зв'язків між ними; адекватний переклад іноземною мовою шляхом добору відповідних стратегій, способів і прийомів з урахуванням лексико-стилістичних та дискурсивно-комунікативних особливостей тексту; допускається 1-3 помилки лексичного і граматичного характеру;

- 26-22 балів (не менше 75% потрібної інформації): правильне, але недостатньо повне і точне розуміння тексту; прийнятний переклад іноземною мовою шляхом добору відповідних стратегій, способів і прийомів з урахуванням лексико-стилістичних особливостей тексту; допускається 4-6 помилок лексичного і граматичного характеру;

- 21-18 балів (не менше 60% потрібної інформації): недостатньо правильне, неповне і неточне розуміння тексту; правильний переклад і розуміння не менше 60% основних фактів і зв'язків між ними; недостатньо адекватний, проте логічний переклад іноземною мовою з частковим урахуванням лексико-стилістичних особливостей тексту; допускається наявність декількох недоліків перекладу, які частково спотворюють зміст вихідного тексту;

- 0 балів: відповідь містить менше 60% необхідної інформації.

Загальна оцінка за вступне випробування обчислюється як арифметична сума балів за всі три відповіді на запитання екзаменаційного білету. Таким чином, згідно з рейтинговою системою оцінювання, за результатами вступного випробування вступник може набрати від 0 до 100 балів.

Вступники, результати додаткового вступного випробування яких за шкалою РСО складають **від 60 до 100 балів**, отримують оцінку «*зараховано*» і допускаються до складання вступного іспиту зі спеціальності.

Вступники, результати додаткового вступного випробування яких за шкалою РСО складають **від 0 до 59 балів**, отримують оцінку «*не зараховано*» і не допускаються до участі в наступних вступних випробуваннях і в конкурсному відборі.

1.5. Приклад типового завдання додаткового вступного випробування

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

Освітній ступінь	доктор філософії
Спеціальність	В11 Філологія (за спеціалізаціями)
Освітня програма	Філологія
Іспит	Додаткове вступне випробовування

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Тестове завдання із фахових дисциплін.
2. Переклад тексту з основної (першої) іноземної мови українською.
3. Переклад тексту з української мови основною (першою) іноземною.

Затверджено на засіданні НМКУ
протокол № ____ від ____ квітня 2026 р.

Гарант освітньої програми _____ Ірина АНДРУЩЕНКО

ПРИКЛАД ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ

Завдання 1. Теоретичне питання із фахових дисциплін. Оберіть правильну відповідь і запишіть його у бланку для відповідей.

1. Механізм актуалізації мови як системи у мовленні прийнято називати:

A. мовленнєвою діяльністю	B. мовною компетентністю
C. мовним втіленням	D. мовленнєвою грою

2. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Особи, які без поважних причин не з'явилися на вступні випробування у визначений розкладом час, особи, знання яких було оцінено балами нижче встановленого рівня, до участі в наступних вступних іспитах і в конкурсному відборі не допускаються.

2. Перескладання вступних випробувань не допускається.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Література до 1-го розділу

1. Білоус О.М. Теорія і технологія перекладу. Курс лекцій: доопрацьований та доповнений. Навчальний посібник для студентів перекладацьких відділень. Кіровоград, РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. 200 с.

2. Зимомря І. Теорія та практика перекладу. Німецька мова: курс лекцій. Ужгород, 2023. Ч. II. 46 с.

3. Кияк Т.Р., Науменко А.М., Огуй О.Д. Теорія і практика перекладу. Німецька мова. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця: Нова книга, 2006. 592 с.
4. Полюк І.С., Бондар Л.В. Особливості перекладу текстів різних стилів. Французька мова : [навч. посіб.] . Київ: НТУУ «КПІ», 2011. 396 с.
5. Синегуб, С.В. Theorie und Praxis der Übersetzung: Deutsch – Ukrainisch. Теорія та практика перекладу з німецької мови: Навч. госібник. К.: Вид. центр КНЛУ, 2018. 272 с.
6. Eco U. Experiences in Translation. Toronto: University of Toronto Press, 2001. 112 p.
7. Korunets I.V. Contrastive Typology of the English and Ukrainian Languages. Kyiv: Lybid, 2003.
8. Munday J. Introducing Translation Studies: Theories and Applications. London; New York: Routledge, 2001. 236 p.
9. Nord Ch. Textanalyse und Übersetzen. Theoretische Grundlagen, Methode und didaktische Anwendung einer übersetzungsrelevanten Textanalyse. 4. überarbeitete Auflage. Tübingen: Julius Groos Verlag Brigitte Narr, 2009. 283 S.

Література до 2-го розділу

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. Київ: Академія, 2004. 342 с.
2. Дегтярьова К.В. Основи теорії мовної комунікації: Навчально-методичний посібник для студентів факультету філології та журналістики напряму підготовки 6.020303 «Філологія. Українська мова і література». Полтава, 2012. 70 с.
3. Barbara T., Matthias K., та Matthias R. Normativität in der Kommunikationswissenschaft. Springer Fachmedien Wiesbaden, 2013. 486 S.
4. McCarthy M., O'Dell F. Academic Vocabulary in Use. Cambridge: CUP, 2008. 176 p.

Література до 3-го розділу

1. Косенко Ю.В. Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. Суми: Сумський державний університет, 2011. 187 с.
2. Дегтярьова К.В. Основи теорії мовної комунікації: Навчально-методичний посібник для студентів факультету філології та журналістики напряму підготовки 6.020303 «Філологія. Українська мова і література». Полтава, 2012. 70 с.
3. Семенюк О. А., Парашук В. Ю. Основи теорії мовної комунікації. Навчальний посібник. Київ: Видавничий центр «Академія», 2010. 240 с.
4. Ammon U., Kyvelos R. Variantenwörterbuch des Deutschen: die Standardsprache in Österreich, der Schweiz und Deutschland sowie in Liechtenstein, Luxemburg, Ostbelgien und Südtirol. W. de Gruyter. 2004. 954 S.
5. Barber C. The English language: a historical introduction. Cambridge: Cambridge University Press, 1993. 292 p.
6. Barbara T., Matthias K., Matthias R. Normativität in der Kommunikationswissenschaft. Springer Fachmedien Wiesbaden, 2013. 486 S.
7. Lüsebrink, H. Interkulturelle Kommunikation: Interaktion, Fremdwahrnehmung, Kulturtransfer. J.B. Metzler, 2016. 236 S.
8. Perry J. Pragmatics. Cambridge: Cambridge University Press, 2011. 178 p.
9. Petrick J., A. Anker. Communication Theory. http://en.wikibooks.org/wiki/Communication_Theory.
10. Yule G. Pragmatics. Oxford: Oxford University Press, 1999. 137 p.

Література до 4-го розділу

1. Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен. Монографія / Безугла Л.Р., Бондаренко Є.В., Донець П.М., Мартинюк А.П. та ін. / Під загальн. ред. І.С. Шевченко. Харків: Константа, 2005. 360 с.
2. Міщенко, А. Л. Лінгвістика фахових мов та сучасна модель науково-технічного перекладу. Монографія. Вінниця: Нова Книга, 2013. 448 с.
3. Dijk T.A. van. Introduction. Dialogue as Discourse and Interaction. Handbook of Discourse Analysis. London: Acad. Press, 1985. Vol. 3. P. 1–11.
4. Krallmann, D., Ziemann A. Grundkurs Kommunikationswissenschaft. 1. Auflage. Brill | Fink, 2006. 243 S.
5. McCarthy M., O'Dell F. Academic Vocabulary in Use. Cambridge: Cambridge University Press, 2008. 176 p.
6. Nord Ch. Textanalyse und Übersetzen. Theoretische Grundlagen, Methode und didaktische Anwendung einer übersetzungsrelevanten Textanalyse. 4. überarbeitete Auflage. Tübingen: Julius Groos Verlag Brigitte Narr, 2009. 283 S.
7. Nunan D. Introducing Discourse Analysis. London, New York: Penguin Books, 1993. 134 p.

Література до 5-го розділу

1. Зацерковний В. І. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
2. Шишкіна Є. К., Носирєв О. О. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Х.: Вид-во «Діса плюс», 2014. 200 с.
3. Amer T. Cambridge English for scientists. Cambridge: Cambridge University Press. 2011. 128 p.
4. Ammon U., Kyvelos R. Variantenwörterbuch des Deutschen: die Standardsprache in Österreich, der Schweiz und Deutschland sowie in Liechtenstein, Luxemburg, Ostbelgien und Südtirol. W. de Gruyter. 2004. 954 S.
5. Barber C. The English language: a historical introduction. Cambridge: Cambridge University Press, 1993. 292 p.
6. Guilloux M, C. Herry, S. Pons. Alter ego 5: Méthode de français. Paris: Hachette, 2010. 216 p.
7. McCarthy M., O'Dell F. Academic Vocabulary in Use. Cambridge: Cambridge University Press, 2008. 176 p.

РОЗРОБНИКИ:

Юлія БАКЛАЖЕНКО, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови

Наталія МАЙЄР, доктор педагогічних наук, доктор, в.о. завідувача кафедри теорії, практики та перекладу французької мови

Марина КОЛІСНИК, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови

Ірина АНДРУЩЕНКО, кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови

Лідія ОЛІЙНИК, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії, практики та перекладу німецької мови